

4.6.2010

1(2)

07.06.2010

Valtiovarainministeriölle**Viite:** Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 19.5.2010 VM047:00/2007**Asia:** Vakuutusoikeuden lausunto luonnoksesta valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelmaksi

Pyydettyinä lausuntona vakuutusoikeus esittää kunnioittaen seuraavaa:

Kehitysohjelmissä todetaan, että valtiovarainministeriö ohjaa valtionhallinnon tietoturvallisuutta ja sen kehittämistä ja että tällä hetkellä virastot vastaavat itsenäisesti tietoturvallisuudesta ja sen kehittämisestä. Tältä osin vakuutusoikeus toteaa, että oikeusministeriö on ohjannut hallinnonalaansa tietoturvallisuudessa tietoturvahankkeen kautta. Hankkeeseen liittyen virastot ovat laatineet tietoturvaluussuunnitelman, joka pohjautuu uhka- ja riskikartoitukseen. Lisäksi virastoihin on hankkeen edellyttämällä tavalla nimetty tietoturvavastaava ja tietoturvaryhmä. Oikeusministeriön tietoturvahanke on järjestänyt koulutusta uhka- ja riskikartoituksesta sekä jalkauttamisprojektin kautta luonut edellytykset tietoturvan dokumentaation tekemiseen ja ylläpitoon. Hankkeessa oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksella on merkittävä rooli, koska se tuottaa oikeusministeriön hallinnonalalla tietotekniikkapalvelut ja vastaa tietotekniikkapalvelujen tietoturvasta. Hanke on osoittanut, että vaikka tietoturvallisuuteen liittyvät näkökohdat on kirjattu suunnitelmaan ja tietoturvahenkilöstö on nimetty ja koulutettu, niin tietoturvakysymykset nähdään pääosin edelleen erillisenä osana alueena, joka ei liity varsinaiseen tuottavaan toimintaan eikä myöskään ole luonteva osa johtamista.

Valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelma on hallinnonalan tietoturvahanketta huomattavasti laajempi ohjelmakokonaisuus, jonka kriittisiksi menestystekijöiksi mainitaan konserniohjauksen toimivaltuuksien vahvistaminen, johdon sitoutuminen, osaamisen kehittäminen ja lainsäädännön uudistaminen sekä resurssien priorisointi tietoturvallisuuteen, varautumiseen ja VAHTI:ssa koordinoitavaan yhteistyöhön. Lisäksi todetaan, että erityisen tärkeää on kehitysohjelman saaminen käytäntöön. Listatuilla menestystekijöillä luodaan hyvä perusta. Kuitenkin merkittävin menestystekijä lienee se, että sekä hallinnonalalla ja virastotasolla ymmärretään tietoturvallisuuden merkitys toimintaa ohjaavana ja kehittävänä tekijänä.

Kehitysohjelmissä todetaan, että konsernilähtöisessä toimintamallissa palveluita tuotetaan ja kehitetään virastokohtaisen käytön sijasta yhteiseen käyttöön. Tässä mallissa korostuu vahva keskitetty osaaminen ja ohjaus. Viraston toiminnan kannalta on tärkeää, että yhteiseen käyttöön tarkoitettujen palvelujen käyttöönotto on mahdollisimman joustavaa. Vahvasti keskitetyn toimintamallin toimivuus edellyttää, että palveluiden käyttöönottovalmius turvataan virastotasolla siten, että hankkeesta on jo etukäteen tiedotettu ja että kehittämistyöhön on mahdollista joko osallistua tai muulla tavoin vaikuttaa. Käyttöönoton yhteydessä tulee huolehtia tiedotuksesta ja mahdollisesti tarvittavasta koulutuksesta. Haasteena onkin konsernin tasolla tehtyjen linjausten ja käytäntöjen

4.6.2010

2(2)

siirtäminen virastotasolla toimivaksi käytännöksi.

Kehitysohjelmassa todetaan, että annettavalla tietoturvallisuusasetuksella on keskeinen osa valtioneuvoston periaatepäätöksen toimeenpanossa. Tietoturvallisuuden tarkoituksena valtionhallinnossa on varmistaa viranomaisen toiminnan jatkuvuus ja laatu sekä oikeusturvan toteutuminen. Tähän liittyen oikeusministeriön hallinnonalalla järjestetään touko-kesäkuun 2010 aikana varautumiskoulutus. Koulutuksen tavoitteena on saada virastojen valmiussuunnittelu vastaamaan julkisen sektorin vaatimuksia yleisestä ja itc-varautumisesta ja luoda oikeushallintoon yhtenäinen tapa tehdä varautumista ja hallita tietoturvaan liittyviä tekijöitä. Tarkoitus on tuottaa ensimmäinen virastokohtainen luonnos varautumisen suunnittelukokonaisuudesta lokakuun 2010 loppuun mennessä.

Vakuutusoikeus näkee valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelman hyödyllisenä etenkin siltä osin, että siinä panostetaan voimakkaasti viraston johdon ja muun organisaation koulutukseen ja että sen avulla tullaan tietoisiksi tietoturvallisuuteen liittyvistä asioista ja tietoturvallisuus mielletään luontevaksi osaksi toimintaa. Lisäksi koko valtionhallinnon yhdenmukaiset ict-käytännöt edesauttavat tietoturvaan liittyvien teknisten ominaisuuksien (esim. sähköisen asiointi, käyttövaltuushallinta) laajamittaista käyttöönottoa. Kehitysohjelman saaminen käytäntöön edesauttaa myös viraston toiminta- ja työskentelytapojen kehittämistä ja tehostamista, asiakkaiden palvelun paranemista sekä hallinnonalojen ja muiden yhteystahojen välisen työskentelyn tehostamista.

Vakuutusoikeus katsoo, että kehitysohjelman sisältö ja siinä esitetyt toimenpiteet ovat sinällään kannatettavia. Näin laajan hankkeen toteuttaminen valtionhallinnon alalla on kuitenkin huomattavan iso projekti, ja siitä syystä vakuutusoikeus suhtautuu hieman epäillen siihen, että kehitysohjelmassa mainitut toimenpiteet saataisiin toteutettua kattavasti. Yksittäisen viraston, kuten vakuutusoikeuden, osalta on myös muistettava, että yksittäinen virasto on riippuvainen oman hallinnonalansa eli tässä tapauksessa oikeusministeriön linjauksista ja tietoturvallisuuden kehityshankkeista. Vakuutusoikeus korostaa myös sitä, että nykyisillä taloudellisilla ja henkilöstöresursseilla ei ole mahdollista toteuttaa näin laajamittaista hanketta. Kehitysohjelman resurssi- ja kustannusvaikutukset tulisi huomioida hallinnonalan talousarviossa ja virastoille tulisi talousarviossa varata riittävät resurssit kehitysohjelman toimeenpanon edellyttämien toimenpiteiden toteuttamiseksi.

Ylituomari

Timo Havu

Ma kansliapäällikkö

Tuula Kivari